Esteettömyysdirektiivi

Liikenne- ja viestintäministeriö
Mikael Åkermarck
Palveluosasto
Kuluttajapalveluyksikkö

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Esteettömyysdirektiivin tavoite

- Tavoitteena lähentää sisämarkkinoiden sääntelyä tiettyjen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksien osalta
- Tavoitteena parantaa erityisesti vammaisten henkilöiden itsenäisen asioinnin mahdollisuuksia ja yhdenvertaista osallistumista yhteiskuntaan
- Taustalla EU:n vammaisstrategiat ja YK:n vammaisyleissopimus

EU Accessibility Act = Esteettömyysdirektiivi

Esteettömyysdirektiivi tulee saattaa kansallisesti voimaan loppuvuonna 2022

- Soveltaminen alkaa 28.6.2025
- Siirtymäaikoja jopa vuoteen 2030 asti
- Itsepalvelupäätteiden osalta niiden taloudellisen käyttöiän loppuun, maks. 20 vuotta

Sovelletaan sekä yksityiseen että julkiseen toimijaan, kun tuotteet tuodaan markkinoille tai palveluja tarjotaan kuluttajille.

- Suurin vaikutus yksityiseen sektoriin, esimerkiksi verkkokauppaan.

Soveltamisala, tuotteet 1/3

Tietokoneet

Itsepalvelupäätteet

- maksupäätteet
- soveltamisalaan kuuluvien palvelujen tarjoamiseen käytettävät pankki- ja lippuautomaatit, lähtöselvitysautomaatit

Laitteet joita käytetään sähköisen viestinnän palveluihin

- älypuhelin, modeemi

Audiovisuaalisen sisältöpalveluihin käytettävät laitteet

- digiboksi, digi-tv

Sähköisten kirjojen lukemiseen tarkoitetut laitteet

Soveltamisala, palvelut 2/3

Sähköisen viestinnän palvelut

Pääsy audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin

Liikenteeseen liittyvät palvelut: lento, linja-auto-, rautatie- ja vesiliikenne.

- **Esteettömyyttä vaaditaan digitaalisissa palveluissa (verkkosivustot ja mobiilisovellukset)**
- **Sähköiset liput, koko lipunostoprosessin tulee olla esteetön**
- **Matkustustieto, myös reaaliaikainen, tulee tarjota esteettömänä**

Kuluttajapankkipalvelut

Sähköiset kirjat ja niiden käyttämiseen tarkoitetut ohjelmistot

Verkkokauppa

Lisäksi sovelletaan 3/3

Hätänumeroon (112) vastaaminen

Rakennettu ympäristö

- Jäsenvaltiot päättävät soveltamisen, esteettömyysdirektiivin osalta vaatimukset ovat liitteessä III
- Ympäristöministeriö jatkaa vaikutusten arviointia rakennetun ympäristön osalta. Tavoitteena on löytää tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas tapa varmistaa rakennetun ympäristön esteettömyys palveluja tarjottaessa. Nyt eduskunnalle annetussa esityksessä ei ole rakennettua ympäristöä koskevia säännöksiä.

Valmisteltu yksi yhteinen hallituksen esitys

Työryhmä koostuu kahdeksan ministeriön edustajasta ja asiantuntijoista Vammaisfoorumista ja EK:sta.

1. Tuotteiden osalta esitetään uutta laki eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista.
2. Tuotteiden valvonta on markkinavalvontaa, joten uusi laki tuotteiden esteettömyysvaatimuksista tulisi lisätä markkinavalvontalain soveltamisalaan.
3. Palveluiden osalta esitetään **muutoksia lakiin digitaalisten palvelujen tarjoamisesta**, joka säätää digitaalisten palvelujen saavutettavuudesta.
4. **Lakiin sähköisen viestinnän palveluista** ehdotetaan muutoksia koskien sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoavien palvelujen osalta.
5. **Lakiin liikenteen palveluista lisättäisiin henkilöliikennettä** koskevat vaatimukset tarjota esteettömyystietoa.
6. **Hätäkeskustoiminnasta annettuun lak**iin ehdotetaan muutoksia hätäviestiin vastaamiseen osalta (reaaliaikainen tekstitys ja videon käytön mahdollisuus).

Poikkeukset

Talouden toimijan tulee soveltaa esteettömyysvaatimuksia vain siinä määrin kuin:

- ne eivät aiheuta kohtuutonta rasitetta tai
- aiheuta tuotteen tai palvelun perusteellista muutosta.

Mikroyritykset on vapautettu palveluiden tarjoamisen osalta esteettömyysvaatimuksista. Tuotteiden osalta mikroyrityksillä on helpotuksia esimerkiksi dokumentoinnissa.

- Mikroyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka:
- a) palveluksessa on alle 10 työntekijää; ja
- b) vuosittainen liikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai jonka vuosittainen taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.

Kaupunki- ja esikaupunkiliikenteen sekä alueellisen liikenteen osalta vaatimukset ovat rajoitetummat:

- Vaatimukset koskevat vuorovaikutteisia itsepalvelupäätteitä (tuotteita).
- Suomessa tällainen liikenne on usein julkisesti järjestettyä liikennettä, joita koskevat jo digipalvelulain saavutettavuusvaatimukset.

Vaikutustenarviointi

- Esteettömyysdirektiivin kokonaistaloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan n. 146 milj. €. Tästä suurin osa (n. 70 milj. €) kohdistuisi verkkokaupoille ja toinen merkittävä osa (n. 40 milj. €) jatkuvaan ylläpitoon ja kouluttamiseen kaikkien toimijoiden osalta arvioituna **(Avio syksyllä 2021).**
- Kyse on kertaluonteisten kustannusten arvioinnista sekä jatkuvan kehittämisen aiheuttamista kustannuksista.
- Direktiivin uskotaan tuottavan kustannuksia etupainotteisesti, pääasiassa kertaluonteisina kustannuksina.

Valvonta

- Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain valvontaviranomaisena jatkaisi Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikkö.
- Sähköisen viestinnän palvelujen ja liikenteen palvelujen (esteettömyystieto) osalta valvonta olisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomissa. Myös tuotteiden markkinavalvonta olisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomissa.
- **Jatkossa tehtävien yhdistäminen voi olla tarkoituksenmukaista.**
- Hätäilmoitukseen vastaamisen valvonta sisäministeriössä.